TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı :20721
Tarih :21.10.2026

51787

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN

Diyarbakır Milletvekili

Sokakta yaşayan hayvanlar, kent yaşamının ve ekolojik bütünlüğün bir parçasıdır. Hayvanların yaşam hakkının korunması, kendi yaşam alanlarında sağlıklı ve güvenli koşullarda yaşamalarının desteklenmesi, kötü muameleye ve şiddete karşı korunmaları kamusal bir sorumluluktur. Bu sorumluluğun yerine getirilmesi, hayvanların yaşam hakkını esas alan, bilimsel yöntemlere ve koruyucu veteriner hekimlik hizmetlerine dayanan politikaların geliştirilmesini gerektirmektedir.

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nda 30 Temmuz 2024 tarihinde kabul edilen 7527 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikler, sokakta yaşayan hayvanların yaşam alanlarından alınarak bakımevlerinde tutulmasını esas alan uygulamaları beraberinde getirmiştir. Hayvan hakları örgütlerinin, veteriner hekimlerin ve ilgili meslek kuruluşlarının itirazlarına konu olan bu düzenlemeler, hayvanların yaşam hakkı ve bakım koşulları bakımından ciddi kaygılara yol açmıştır. Özellikle hayvanların yaşam alanlarından koparılması, bakımevlerinin mevcut kapasitesi ve bakım olanaklarının yetersizliği nedeniyle yeni hak ihlalleri riskini ortaya çıkarmaktadır.

2024 yılında yapılan değişiklikler öncesinde Türkiye genelinde 322 hayvan bakımevinin yaklaşık 105 bin hayvan kapasitesine sahip olduğu, 2026 yılında ise 386 bakımevi ve 102 doğal yaşam alanıyla toplam kapasitenin 413 bine ulaştığı TBMM kayıtlarına yansımıştır. TBMM komisyon görüşmelerinde aktarılan verilere göre 452 bin 587 köpek toplanmış, 239 bin 466 köpek kısırlaştırılmış ve 58 bin 802 köpek sahiplendirilmiştir. Ancak hayvanların mevcut yaşam koşullarına, bakımevlerindeki ölüm sayılarına ve nedenlerine, bakım hizmetlerinin yeterliliğine ilişkin kapsamlı ve karşılaştırılabilir verilerin kamuoyuyla paylaşılması gerekmektedir.

Öte yandan hayvan hakları örgütleri ve yurttaşlar tarafından, bazı toplama işlemlerinde hayvanların yaralandığı, mikroçip kontrolü yapılmadan sahipli hayvanların da toplandığı, veteriner hekim gözetimi dışında sedatif ve anestezik maddelerin kullanıldığı, hayvanların nakil ve bakım süreçlerinde yaşamını yitirdiği yönünde iddialar dile getirilmektedir. Bakımevlerinde beslenme, temiz suya erişim, hijyen, veteriner hekim hizmetleri ve hayvanların güvenliğine ilişkin sorunlar da kamuoyuna yansımaktadır. Bu iddiaların etkili biçimde araştırılması, sorumluların belirlenmesi ve denetim sonuçlarının açıklanması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. 2 Ağustos 2024 tarihinden 30 Eylül 2026 tarihine kadar Türkiye genelinde sokakta yaşarken toplanan hayvan sayısı kaçtır? Bu hayvanların kaçı bakımevlerine yerleştirilmiş, kaçı sahiplendirilmiş, kaçı yaşamını yitirmiştir? Verilerin yıllara ve illere göre dağılımı nedir?
2. Aynı dönemde hayvan bakımevlerinde yaşamını yitiren hayvanların sayısı kaçtır? Ölümlerin hastalık, açlık, susuzluk, yaralanma, kötü muamele, ötanazi ve diğer nedenlere göre dağılımı nedir? Ölüm nedenlerinin belirlenmesi için hangi kayıt ve inceleme mekanizmaları uygulanmaktadır?
3. Türkiye genelinde faaliyet gösteren hayvan bakımevlerinin mevcut sayısı, toplam kapasitesi ve fiilen bakım altında bulunan hayvan sayısı kaçtır? Kapasitesinin üzerinde hayvan bulundurduğu tespit edilen bakımevi sayısı kaçtır?
4. Sokakta yaşayan hayvanların toplanması sırasında mikroçip kontrolü yapılmasına ilişkin hangi usuller uygulanmaktadır? Bu dönemde sahipli olduğu sonradan anlaşılan kaç hayvan toplanmış, bunların kaçı birlikte yaşadıkları kişilere teslim edilmiştir?
5. Hayvanların toplanması ve nakli sırasında sedatif ve anestezik maddelerin kullanımı hangi koşullarda gerçekleştirilmektedir? Bu maddelerin veteriner hekim gözetimi dışında veya yetkisiz kişilerce kullanıldığı iddiaları hakkında kaç inceleme ve soruşturma başlatılmıştır? Bunların sonuçları nelerdir?
6. Hayvanların toplanması, nakledilmesi ve bakımevlerinde tutulması sırasında kötü muamele, ihmal, yaralanma ve ölüm iddiaları nedeniyle Bakanlığınıza kaç şikâyet ulaşmıştır? Bu şikâyetler üzerine kaç denetim gerçekleştirilmiş, kaç idari yaptırım uygulanmış ve kaç olay adli makamlara bildirilmiştir?
7. Türkiye genelindeki hayvan bakımevlerinde görev yapan veteriner hekim, veteriner sağlık teknikeri ve bakım personeli sayısı kaçtır? Personel ve bakım koşullarının yeterliliği hangi ölçütlerle denetlenmektedir?
8. 2024, 2025 ve 2026 yıllarında hayvan bakımevlerinin kurulması ve işletilmesi, kısırlaştırma, aşılama, tedavi ve bakım hizmetleri için merkezi yönetim tarafından ne kadar kaynak ayrılmıştır? Bu kaynakların faaliyet türlerine ve illere göre dağılımı nedir?
9. 2019 yılında TBMM bünyesinde kurulan Hayvanların Haklarının Korunması ile Hayvanlara Eziyet ve Kötü Muamelelerin Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun önerilerinden hangileri uygulanmıştır? Uygulanmayan önerilerin gerekçeleri nelerdir?
10. Bakanlığınızın sokakta yaşayan hayvanların kısırlaştırma, aşılama, tedavi ve bakım süreçlerinin ardından kendi yaşam alanlarında insanlarla birlikte yaşamalarını esas alan bir politika veya mevzuat değişikliği çalışması bulunmakta mıdır? Hayvanların terk edilmesinin ve kontrolsüz üretim ve satışının önlenmesine yönelik hangi tedbirler alınmaktadır?